

Zpráva o šetření ve věci kolizního opatrovnictví nezletilé A. B. , nar. 2006

Pan M. B., bytem XXXXX (dále také „stěžovatel“ nebo „otec“), se na mě obrátil podnětem ve věci výkonu kolizního opatrovnictví Úřadem městské části Praha 10 (dále také „OSPOD“ nebo „opatrovník“).

Stěžovatel namítal, že OSPOD nehájí právo dítěte na styk s ním. Poukázal na to, že soudní úprava styku neodpovídá doporučením obsaženým ve znaleckém posudku a v jeho doplnění. Stěžovatel podal několik návrhů na rozšíření styku, ale nebyl úspěšný. Opatrovník ho v dané věci nepodpořil.

A. Shrnutí

Role kolizního opatrovníka ve věci styku dítěte s rodičem

- I. Při výkonu kolizního opatrovnictví má orgán sociálně-právní ochrany dětí zohlednit názor soudních znalců. Jestliže znalecký posudek doporučuje jiný než stávající rozsah styku, jsem přesvědčena o tom, že by orgán sociálně-právní ochrany dětí měl přistoupit i k podání návrhu na zatímní úpravu styku, nebrání-li tomu závažné skutečnosti.¹
- II. Orgán sociálně-právní ochrany dětí pouze přihlížel tomu, že rozsah styku dítěte s otcem zůstává upravený v úzkém rozsahu navzdory doporučením znalců, a to po dobu 2 let od vydání znaleckého posudku. Byl tedy nečinný, když v pozici kolizního opatrovníka neusiloval o zatímní rozšíření kontaktu dcery s otcem, který by odpovídal doporučením soudních znalců.
- III. Jestliže orgán sociálně-právní ochrany dětí podporuje širší podíl jednoho z rodičů na výchově, je namístě, aby usiloval i o zatímní úpravu styku, během něhož rodič své dítě vychovává.

B. Skutková zjištění

B.1 Role kolizního opatrovníka ve věci styku dítěte s rodičem

Znalci² se vyjádřili, že střídavá péče o dítě se nejeví jako vhodná. Dále uvedli: „Pokud by byla nezletilá svěřena do péče matky, bylo by třeba zajistit široký kontakt s otcem, a to i formou rozšířeného víkendu.“ Znalecký posudek potvrdil ovlivňování dítěte: „... dítě je negativně ovlivněno celou konfliktní situací, kterou vnímá ... odečítá negativní emoční nastavení obou rodičů ... z vyšetření dítěte lze vyvozovat, že je více ovlivňováno matkou, se kterou tráví

1 Znalecký posudek může plynutím doby ztratit na aktuálnosti z důvodu nově vzniklých či nově zjištěných skutečností.

2 Soudně znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie ze dne 30. 1. 2013 zpracovali MUDr. Jiří Koutek, Ph.D., a doc. PhDr. Jana Koucourková.

více času a matka je pro ni preferovanou osobou“. Otec měl v dané době soudem upravený styk s dcerou 1krát za 14 dnů od pátku do neděle a domáhal se širšího kontaktu formou předběžného opatření.

Stěžovatel osobně jednal se sociálním pracovníkem Mgr. Petrem Dudkem dne 22. 9. 2015, jehož žádal o podání návrhu na vydání předběžného opatření, kterým by mu byl rozšířen styk s jeho dcerou. Obdržel odpověď, že OSPOD neshledává pro takový návrh důvod, neboť v případě jeho dcery nenastaly nové okolnosti. Dne 20. 10. 2015 proto podal stížnost v této věci vedoucímu sociálního odboru Bc. Pavlu Petříkovi, který ji vyřídil dne 18. 11. 2015 jako nedůvodnou.

Při jednání s otcem dne 8. 1. 2016 zastával OSPOD nadále názor, že **ačkoliv podporuje širší podíl otce na výchově, neshledává důvody k podání návrhu na rozšíření styku předběžným opatřením.**

Tázala jsem se OSPOD na názor dítěte ke styku. OSPOD³ odpověděl, že úprava styku dítěti vyhovuje. Dle jeho názoru je úprava v nejlepším zájmu dítěte. V rozsahu kontaktu nespatřuje OSPOD zásadní problém, který shledává v „postojích rodičů, v kvalitě jejich vztahu, rivalitě“.

Zajímalo mě, zda dle názoru OSPOD odpovídá rozsah styku závěrům znaleckého posudku. OSPOD sdělil, že znalci⁴ doporučují rozšířený rozsah styku dítěte s rodičem, v jehož péči dcera není.

Další otázka se týkala toho, z jakého důvodu nepodal OSPOD návrh na zatímní úpravu styku otce s dítětem v širším rozsahu. OSPOD uvedl: „Nedomníváme se, že by se jeden z rodičů ... prostřednictvím OSPOD měl domáhat svého zákonného práva, pokud mu nic nebrání, aby tak učinil sám.“ Dále sdělil: „OSPOD jednoznačně nevyhodnotil, že byla splněna podmínka naléhavé potřeby předběžné úpravy poměrů tak, jak žádal otec, a to i s ohledem na vyjádření nezletilé, s vědomím, že nemusí prezentovat opravdový zájem nezletilé.“

B.2 Vývoj případu

Po přibližně třech letech soudního řízení o výchově a úpravě styku vydal Ústavní soud v lednu 2015 nálezný, jímž zrušil rozhodnutí krajského soudu, který dítě svěřil matce a otcí stanovil výživné. V lednu 2016 soud k návrhu otce upravil styk otce s dcerou předběžným opatřením od středy do neděle 1krát za 14 dnů.

C. Hodnocení věci ochránkyní

Právo dítěte na styk s rodičem

Zájem dítěte musí být v souladu s čl. 3 Úmluvy o právech dítěte⁵ předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí, uskutečňované mj. správními orgány. Podle čl. 22

3 vedoucí oddělení sociálně-právní ochrany dětí Úřadu městské části Praha 10 Mgr. Anna Chochulová

4 Jedná se o dva znalecké posudky z ledna 2013 a listopadu 2013.

5 Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.

odst. 4 Listiny základních práv a svobod⁶ je péče o děti a jejich výchova právem rodičů, děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči. Podle ustanovení § 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, se sociálně-právní ochranou dítěte rozumí mj. ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu a působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny. Dle ustanovení § 5 citovaného zákona ve znění před 1. 1. 2013 je předním hlediskem sociálně-právní ochrany dětí zájem a blaho dítěte.

Kolizní opatrovník je aktivně legitimován k podání návrhu na zatímní úpravu styku dítěte s rodičem. Podle ustanovení § 102 občanského soudního řádu⁷ může soud nařídit předběžné opatření, mj. je-li třeba po zahájení řízení zatímně upravit poměry účastníků.

Podle ustanovení § 8 odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí⁸ má dítě, které je schopno s ohledem na svůj věk a rozumovou vyspělost posoudit dosah a význam rozhodnutí vyplývajících ze soudního řízení, obdržet od orgánu sociálně-právní ochrany dětí informace o všech závažných věcech jeho osoby se týkající. O dítěti starším 12 let se má za to, že je schopno informaci přijmout, vytvořit si vlastní názor a ten sdělit.

Názor dítěte je, podle mého názoru, důležitým faktorem, který musí OSPOD vzít v úvahu. Jestliže se však devítileté dítě vyjádřilo, že mu vyhovuje kontakt s otcem 1krát za 14 dnů, nelze bez dalšího postupovat podle jeho názoru (řídit se jím). Z odpovědi OSPOD nevyplývá, že by s dítětem hovořil o jiné variantě širšího styku. Je zmíněn pouze víkendový kontakt jednou za dva týdny či střídavá péče. Nadto se znalci v roce 2013 shodli, že matka dítěte ovlivňuje více, a to s ohledem na dobu, po kterou o dítě pečuje, a také s ohledem na skutečnost, že ji dítě preferuje.

Ve vyřízení stížnosti uvádí vedoucí sociálního odboru Bc. Pavel Petřík, že soud má k dispozici stejné informace jako opatrovník, a to včetně znaleckého posudku, a přesto rozhodl tak, jak rozhodl. Nabádá otce, aby se sám znovu pokusil podat návrh na jinou úpravu styku. Tento postoj OSPOD se mi jeví jako alibistický.

Z dokumentace vyplývá, že OSPOD zahrnul doporučení znalců do svých úvah o nejlepším zájmu dítěte tím způsobem, že **hodlal podpořit širší podíl otce na výchově, avšak po dobu několika let nepodal návrh na zatímní úpravu poměrů, která by mohla naplnit doporučení znalců o širším kontaktu**. V tom shledávám nečinnost OSPOD.

Jinými slovy, OSPOD si ujasnil, že podporuje širší podíl otce na výchově, přesto nevyhodnotil situaci s úzkým kontaktem, která trvala několik let navzdory doporučení soudních znalců, za nedostatečnou pro dítě.

6 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod

7 zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

8 zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

D. Závěry

Úřad městské části Praha 10 byl nečinný, když z pozice kolizního opatrovníka nenavrhl vydání předběžného opatření k zatímní úpravě styku dítěte s otcem, která by vycházela z doporučení znalců.

Zprávu zasílám starostovi městské části Praha 10 Ing. Vladimíru Novákovi a podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci⁹ práv žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 3. ledna 2017

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)

⁹ zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů